

Візит Посла Японії в Україні Такаші Кураї

20 березня КПІ ім. Ігоря Сікорського відвідав Надзвичайний і Повноважний Посол Японії в Україні Такаші Кураї.

Такаші Кураї оглянув університетський кампус та експозиції Державного політехнічного музею при КПІ ім. Ігоря Сікорського. Після цього з ним зустрілися представники керівництва університету.

У зустрічі взяли участь ректор КПІ ім. Ігоря Сікорського академік НАН України Михайло Згуровський, другий секретар Посольства Японії в Україні Юічі Хошіно, проректор з міжнародних зв'язків член-кореспондент НАН України Сергій Сидоренко, директор Українсько-Японського центру Катерина Луговська, співробітник відділу культури Посольства Японії в Україні Кирило Ярошик, заступник керівника департаменту міжнародного співробітництва Євген Поліщук та інші.

Це перший візит до КПІ ім. Ігоря Сікорського призначеного наприкінці минулого року нового очільника Посольства Японії в Ук-

Такаші Кураї та Михайло Згуровський

раїні. Тож на початку зустрічі для гостя було зроблено презентацію університету. Особливий наголос Сергій Сидоренко, який розповідав Такаші Кураї про діяльність КПІ, зробив на співпраці з Японією та японськими колегами. Спів-

праця ця вийшла на новий рівень у 2003 році, коли в університеті було організовано Українсько-Японський центр, що став одним із головних в Україні осередків поширення досягнень японської культури, освіти та науки, а також поглиблення зв'язків між двома народами.

Після презентації відбулося обговорення стану і перспектив співпраці між КПІ ім. Ігоря Сікорського та посольством, а також японськими університетами, компаніями та установами науки і культури. Михайло Згуровський запропонував розширити співпрацю, збагативши її науково-інноваційними складниками. Майданчиком для спільної діяльності в цих напрямках може стати інноваційна екосистема університету "Sikorsky Challenge", про яку докладно розповів гостю ректор.

Насамкінець учасники зустрічі домовилися про подальші контакти для визначення спільних дій та напрямів співпраці.

Дмитро Стефанович

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

2 До виборів ректора

4 Про роботу департаменту адміністративно-господарської роботи за 2018 р.

5 На кафедрі фізики металів

6 Про участь у програмі Erasmus+

7 Згадуючи А.О.Ліпатова

Співпрацюватимемо з Технологічним інститутом Шібаура

21 березня КПІ ім. Ігоря Сікорського та Технологічний інститут Шібаура (Японія) підписали Меморандум про взаєморозуміння та Рамкову угоду про співпрацю.

Меморандум присвячено основним питанням обмінів викладачами і студентами обох закладів вищої освіти – від того, хто виплачуватиме заробітну плату викладачам на час поїздок (сторона, яка направляє), і до терміну перебування студентів на навчанні за обміном (він має бути не коротшим за тривалість читання певного курсу або тривалість виконання проекту дослідження, але при цьому не може перевищувати один рік). В угоді визначено основні напрями спільної діяльності (навчальна, наукова та інноваційна), її форми та організаційні аспекти.

Від імені університету документи підписав проректор з міжнародних зв'язків Сергій Сидоренко, від імені Технологічного інституту Шібаура – професор його факультету біологічних наук та інженерії Акіхіко Ханафуса.

Перед підписанням відбулося обговорення питань співпраці між факультетом біологічних наук та інженерії Технологічного інституту Шібаура та факультетом біомедичної інженерії КПІ ім. Ігоря Сікорського. Розпочалося воно із взаємних презентацій: професор Акіхіко Ханафуса розповів про інститут Шібаура, його факультет біологічних наук та інженерії і наукову роботу, що там проводиться, а декан факультету біомедичної інженерії КПІ Віталій Максименко – про факультет,

Сергій Сидоренко та Акіхіко Ханафуса

дослідження, що проводяться його співробітниками і студентами, та їхні результати. Участь у зустрічі з колегою з Японії взяли завідувач кафедри трансляційної медичної інженерії ФБМІ Олександр Галкін, завідувач кафедри біобезпеки та здоров'я людини цього факультету Ігор Худецький, завідувач кафедри біомедичної кібернетики Євген Настенко, директор Українсько-Японського центру Катерина Луговська, стажер япон-

ської програми MIRAI студент 4-го курсу гр. БМ-51 факультету біомедичної інженерії Юрій Цибань та інші.

Дмитро Стефанович

До виборів ректора КПІ ім. Ігоря Сікорського

Стартувала кампанія по виборах ректора Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського".

Міністерство освіти і науки України оголосило конкурс на зайняття посади ректора (див. <https://mon.gov.ua/ua/news/mon-ogoloshuye-konkurs-na-zajnyattya-posad-rektora-mukachivskogo-derzhavnogo-universitetu>).

Офіційне оголошення про конкурс опубліковано в газеті "Освіта України"

11 березня (див. <https://kpi.ua/files/2019-03-11.pdf>).

Відбулося перше засідання організаційного комітету по виборах ректора. Його головою обрано Юрія Якименка. З протоколом засідання комісії можна ознайомитися **за посиланням**: https://kpi.ua/files/2019-03-15_1.pdf.

Також відбулося перше засідання виборчої комісії з проведення виборів ректора. Головою виборчої комісії обрано Юрія Веремійчука. З протоколом за-

дання виборчої комісії можна ознайомитися **за посиланням**: https://kpi.ua/files/2019-03-15_2.pdf.

З текстом наказу про організацію виборів в університеті можна ознайомитися **тут**: https://kpi.ua/files/2019_7-43.pdf.

Для інформування про хід виборчої кампанії, оприлюднення відповідних документів і протоколів засідань комісії на сайті КПІ ім. Ігоря Сікорського створено сторінку "Вибори ректора" (див. <https://kpi.ua/rector-election>).

Меморандум для реалізації програми ініціатив "Енергоефективний та безпечний кампус"

Меморандум підписано

19 березня 2019 року, в межах Digital Transformation Forum, було підписано Меморандум між КПІ ім. Ігоря Сікорського, Hi Tech Office Ukraine та УФІБ щодо організації та виконання інноваційних проектів на базі нашого університету. Список підписантів не є вичерпним, оскільки сторони домовились про можливість приєднання усіх зацікавлених шляхом підписання додатка до меморандуму.

Меморандум дозволить розширити сферу робіт у рамках спільних дослідницьких проектів на базі КПІ ім. Ігоря Сікорського. Сторони також домовились спільно діяти з метою проведення необхідних заходів для забезпечення

організації, планування та виконання пілотних проектів, спрямованих на підвищення енергетичної ефективності будівель, впровадження цифрових послуг, а також захисту майна та безпеки людей на базі університетського кампусу.

Учасники меморандуму спільно діятимуть для реалізації інноваційних проектів програми ініціатив "Енергоефективний та безпечний кампус", що включає проекти "Розумна мережа", "Відкритий спортивний майданчик з е-сервісами" та "Чиста та безпечна зелена зона".

*Олена Шевченко,
головний енергоменеджер
КПІ ім. Ігоря Сікорського*

Семінар з доступу до текстів платформи EbscoHOST

Для пошуку наукової інформації з різних галузей знань важливо використовувати надійні, якісні інформаційні ресурси, що дають можливість досліднику скласти бібліографію предметної галузі, визначити цитованість публікацій, ядро періодичних видань, що публікують результати досліджень з певної тематики, впливовість журналу тощо. КПІ ім. Ігоря Сікорського дбає про забезпечення доступу дослідників до авторитетних міжнародних реферативних та повнотекстових баз даних, а для їхнього ефективного використання в освітньому процесі та науково-дослідницькій діяльності в університеті відбуваються семінари, тренінги, здійснюється на постійній основі консультування науковців, студентів, аспірантів у НТБ ім. Г.І. Денисенка.

З 1 вересня 2018 р. КПІ ім. Ігоря Сікорського передплачений доступ до 11 тематичних баз даних компанії EBSCO Publishing, одного з найбільших агрегаторів наукових ресурсів провідних ви-

давництв світу. Компанія присутня на ринку інформаційних продуктів та інформаційно-бібліотечних послуг понад 70 років, її колекція періодичних видань у повнотекстовому форматі нараховує понад 10000 назв, архіви публікацій для частини видань сягають кінця XIX ст. Колекція книг в електронному форматі складає близько 1 млн назв.

12 березня 2019 р. у НТБ ім. Г.І. Денисенка відбувся науково-практичний семінар "Ефективне використання наукометричних баз даних платформи EbscoHOST у дослідницькій діяльності". Захід зібрав близько 40 дослідників з КПІ ім. Ігоря Сікорського, інших ЗВО м. Києва. Доповідач – директор Асоціації "Інформатіо-Консорціум" к.т.н. Олексій Всеволодович Васильєв зупинився на наступних ключових моментах: проблемах правомірного доступу до повних текстів публікацій, факторах ефективного використання баз даних платформи EbscoHOST в інформаційному забезпеченні

Виступає О.В.Васильєв

освітньої та науково-дослідницької діяльності університету, інструментах для формування пошукового запиту, опрацювання результатів пошуку та їх збереження тощо.

Бази даних на платформі EBSCO різної тематики стануть у пригоді для пошуку наукових джерел з економіки, біології, хімії,

інженерії, фізики, психології, філософії, історії, права, медичних наук та ін. До кінця червня 2019 р. студенти та науковці мають змогу в локальній мережі КПІ ім. Ігоря Сікорського працювати з цими інформаційними ресурсами за посиланням: <http://search.ebscohost.com>.

Нагадуємо, що консультації щодо використання цифрових інструментів на різних етапах дослідницького циклу, пошуку наукової інформації, вибору видання за тематикою наукового дослідження, оцінки видання для публікації, актуалізації профілю дослідника в базах даних Scopus та Web of Science, оформлення цитувань та посилань у наукових роботах відповідно до українських та міжнародних стандартів завжди можна отримати в Центрі інформаційної підтримки освіти та досліджень НТБ ім. Г.І. Денисенка (4-й поверх, зала №9, (044) 204-96-72, science@library.kpi.ua).

*Інф. Центру інформаційної підтримки освіти та досліджень
НТБ ім. Г.І. Денисенка*

КПІ ім. Ігоря Сікорського отримав Гран-прі виставки "Сучасні заклади освіти"

КПІ ім. Ігоря Сікорського удостоєно Гран-прі "Лідер вищої освіти України" Міжнародної освітньої виставки "Сучасні заклади освіти", яка проходила в Київському Палаці дітей та юнацтва з 14 по 16 березня.

Університет представляли на виставці департамент навчально-виховної роботи спільно з Механіко-машинобудівним

інститутом, факультетом електроенергетичної та автоматики і теплоенергетичним факультетом.

Подякою виставки за вагомий внесок у реформування національної системи освіти було також нагороджено ректора КПІ ім. Ігоря Сікорського академіка НАН України Михайла Згуровського та подякою за

представлені друковані видання в номінації "Формування інформаційно-цифрової компетентності як важливої складової розвитку інноваційної особистості" – колектив авторів з факультету електроніки на чолі з першим проректором університету академіком НАН України Юрієм Якименком.

Інф. ДНВР

Міжнародний семінар з проекту MASTIS на ФІОТ

12–13 березня 2019 р. на базі факультету інформатики та обчислювальної техніки пройшов міжнародний семінар у рамках проекту "MASTIS – Establishing Modern Master-level Studies in Information Systems" ("Створення сучасної магістерської програми в галузі інформаційних систем") за програмою Європейського Союзу Erasmus+.

Від українських учасників були представлені університети: НТУ "ХПІ", КПІ ім. Ігоря Сікорського, Харківський національний економічний університет ім. С.Кузнеця, Вінницький НТУ, НУ "Львівська політехніка", Херсонський державний університет. Європейський консорціум представляли професори Jean Hugues Chauchat, координатор проекту з Університету Ліон 2 ім. братів Люм'єр (Франція); Tommaso Federici з Університету Luiss Guido Carli (Італія), Jens Brunk з Вестфальського університету ім. Вільгельма (Німеччина), Bogut Werber з Університету у Мариборі (Словенія), Eli Husted з Університету Агдера (Норвегія). Організатори семінару – кафедра автоматизованих систем обробки інформації та управління (АСОІУ).

Учасників семінару привітали: проректор з міжнародних зв'язків чл.-кор. НАН України С.І.Сидоренко, який передав привітання від ректора М.З.Згуровського та побажав успіхів у роботі семінару, та заступник декана ФІОТ О.І.Лісовиченко, який підкреслив унікальну можливість для фахівців з різних міст України й зарубіжжя зібратися разом та обговорити рекомендації щодо результатів і перспектив розвитку проекту MASTIS.

Мета проекту полягає в поліпшенні магістерської програми в галузі інформаційних систем відповідно до потреб сучасного суспільства, в наданні можливості університетам наблизитися до змін на світовому ринку праці та в освітньому просторі, швидко реагувати на потреби роботодавців, надати студентам уявлення про профілі різних робочих місць у сфері інформаційних систем з метою сприяння працевлаштуванню. Завдяки цьому проекту Україна отримала програму підготовки магістрів з інформаційних систем європейського рівня, яка гармонізована з вимогами ІТ-індустрії України та європейськими вимогами до ІТ-професій.

Програма підготовки магістрів з інформаційних систем у проекті MASTIS реалізується в таких навчальних дисциплінах:

- Розгортання та впровадження інформаційних систем (Information System Development and Deployment);
- Інфраструктура інформаційних технологій (Information Technology Infrastructure);
- Управління проектами інформаційних систем (Management of Information System Projects);
- Інновації та підприємництво (Innovations and Entrepreneurship);

– Управління архітектурою підприємств (Enterprise Architecture Management);

– Стратегія розвитку інформаційних систем (Information System Strategy);

– Бази та сховища даних (DB and Data Warehousing);

– Безпека інформаційних систем (Information System Security).

У своїх виступах представники КПІ ім. Ігоря Сікорського розповіли про викладання дисциплін освітньої програми проекту: методи навчання, результати успішності студентів та їх сприйняття матеріалу, результати опитування студентів, які вивчали дисципліни проекту MASTIS. Доцент М.О.Сперкач, яка викладала дисципліну "Управ-

ципліни "Стратегія інформаційних систем" та методи навчання продемонструвала доц. Т.О.Телишева. Її презентація показала складність і багатогранність цієї дисципліни: необхідність володіти аналітикою бізнес-процесів, орієнтуватися в технології менеджменту інформаційних систем, мати обізнаність з проведення аудиту ІС тощо.

У роботі семінару взяли участь і магістранти, які поділилися своїми враженнями від вивчених дисциплін, впливу цих дисциплін на розвиток їх знань, умінь та кар'єри, сприйняття нових методів навчання. Учасники семінару відзначили креативність студентів та високий рівень володіння ними англійською. Студенти продемонстрували свої стартапи, також відбувся скайп-сеанс зв'яз-

Під час засідання семінару

ління проектами інформаційних систем", у своїй презентації показала технологію проведення ділових ігор з методів Scrum та Kanban управління проектами. Презентація курсу "Управління архітектурою підприємств", з якою виступила координатор проекту в КПІ ім. Ігоря Сікорського доц. Т.В.Ковалюк, продемонструвала цілі, результати навчання, компетенції, яких набули студенти. Для активізації вмотивованості студентів були запропоновані нестандартні підходи до викладання у вигляді методу кейсів, ділових ігор, хакатону, семінарів-дискусій, командних презентацій з питань, що виносились на самостійну роботу, вікторин, розв'язання кросвордів.

У презентації курсу "Великі дані та сховища даних", яку представив ст. викладач Ю.О.Олійник, було розглянуто основні інструменти для аналітики big data та сфери їх застосування. Жваву дискусію викликала презентація курсу "Розробка та впровадження інформаційних систем", з якою виступив професор В.М.Томашевський. Лектор показав, як традиційні технології та методи можна застосувати для розв'язання нестандартних задач розробки і впровадження ІС. Зміст дис-

ку з Г.Шехетом, який за програмою академічної мобільності проходить стажування в ІТ-компанії в Сан-Франциско (США).

До участі в семінарі долучилися представники ІТ-компаній, з якими співпрацює кафедра АСОІУ. З питаннями професійної орієнтації студентів, працевлаштування та розвитку професійної кваліфікації присутніх ознайомив менеджер компанії Data Art А.Михайлюк. З доповіддю про зміст та структуру магістерської дисертації з інформаційних систем виступила доцент О.Г. Жданова. Розширення можливостей для реалізації магістерської програми з інформаційних систем продемонструвала доц. М.О.Сперкач. Обговорювались питання залучення викладачів з ІТ-індустрії, участі студентів і викладачів у міжнародних конференціях і хакатонах, виконання реальних проектів.

Варто відзначити високу оцінку організації семінару, змісту доповідей та активності викладачів і студентів, яку дали координатор проекту Jean Hugues Chauchat та його колеги з університетів Європейського Союзу.

Інф. ФІОТ

Активно взаємодіяти та працювати економно й ефективно

Як кажуть у народі, у нас будь-хто може виступити експертом з питань, як навчати дітей, грати у футбол та самостійно лікуватися. Мабуть, таку само "авторитетну" думку можна почути і з приводу розвитку та утримання матеріально-технічної бази університету. Службові записки щодо недоліків стосами лягають на столи керівництва, а їх автори часто-густо чекають покращень "зверху", не впливаючи на ситуацію на місцях. На засіданні Вченої ради університету 11 березня було заслухано звіт про роботу департаменту адміністративно-господарської роботи за 2018 р. Завжди цей напрям роботи в університеті був важким. Це як ковдра, яку весь час доводиться переміщувати, щоб закрити найбільш критичні позиції. На сьогодні ефективно утримувати й розвивати матеріально-технічну базу університету можна за рахунок підвищення ефективності менеджменту, грамотного використання наявних ресурсів та покращення координації університетських служб з відповідними службами факультетів.

Нижче наведено витяги зі звіту та окреслено основні завдання діяльності департаменту на поточний рік.

Головним завданням департаменту є утримання існуючої матеріально-технічної бази в нормальному експлуатаційному стані та створення необхідних умов для забезпечення навчальної й наукової діяльності студентів і співробітників університету.

Витрати на ремонтно-відновлювальні роботи

Що зроблено. Передусім, це ремонтно-відновлювальні роботи. Вартість ремонтних робіт, проведених у навчальних корпусах університету, склала 17,28 млн грн, з них централізований фонд – 14,3 млн грн, підрозділи – 2,98 млн грн. Серед підрозділів, що виконали частину ремонтних робіт за власні кошти, слід відзначити ФІОТ, Центр фізичного виховання та спорту, ФСП, ФММ, ЦКМ, ФЛ.

Утримання матеріальної бази студмістечка. Грошові надходження студентське містечко має за рахунок оплати студентами за проживання в гуртожитках. У цьому році вони склали 94,277 млн грн. Залишок коштів на 01.01.2018 року склав 20 500 тис. грн. Крім того, субсидія з державного бюджету склала 10 342 тис. грн. Із загальної суми витрат ремонтні роботи складають 12,3%. Враховуючи непростий стан матеріальної бази студмістечка, цього недостатньо.

У зв'язку з перенаселенням гуртожитків (норми перевищено на 10%), значно збільшено навантаження на їх сантехнічні й електротехнічні мережі; у досить складному стані знаходиться ліфтове господарство. Поряд з цим університет взяв на себе зобов'язання перед Держгірпромнаглядом перевести всі гуртожитки студмістечка на електричні плити, і це обумовлює необхідність значного збільшення фінансування ремонтних робіт.

Витрати на комунальні послуги.

У минулому році, порівняно з 2017 р., спостерігалось скорочення обсягів споживання: електрич-

ної енергії на 1,4%, холодної води на 8,2%, природного газу на 6,2% та теплової енергії на 4,4%. Порівняно з минулим роком в університеті скоротилося споживання електричної енергії: навчальними корпусами на 1,3%, студмістечком на 2,8%. Серед об'єктів, де відбулося найбільше зростання електроспоживання впродовж 2018 року, – навчальні корпуси №№ 5, 9, 30, 31, 32 та ЦКМ.

Заходи з енергозбереження. Одна з причин невідповідної температури в приміщеннях університету – низький рівень теплозахисту огорожувальних конструкцій. Тож у 2018 р. було продовжено встановлення металопластикових вікон. У навчальних корпусах замінили 1186,41 м² вікон на суму 2,44 млн грн (у 2017 році – 885,5 м² вікон на суму 1,8 млн грн); у гуртожитках – 1263,2 м² на суму 3,076 млн грн (у 2017 році – 1341,6 м² на суму 2,07 млн грн).

Цієї зими помітно підвищилася температура в навчальних корпусах, адже було проведено реконструкцію індивідуальних теплопунктів (ІТП) навчальних корпусів №№ 1, 5, 7, 12, 18, 19 з використанням примусової циркуляції теплоносія.

У 2018 році продовжувалась заміна ламп розжарення на світлодіодні лампи та світильники, що почалась у 2014 році в рамках проекту "Розроблення та впровадження комплексної світлодіодної системи освітлення НТУУ "КПІ".

Потребу КПІ ім. Ігоря Сікорського в енергоефективних джерелах світла включено до 2-ї фази Державної цільової науково-технічної програми "Розробка і впровадження енергозберігаючих світлодіодних джерел світла та освітлювальних систем на їх основі" на 2020–2025 рр. Подано заявку на заміну 2670 світильників: ЛБ-2х20 (1381 шт.), ЛБ-2х40 (915 шт.), ЛБ 5х40 (157 шт.), світильників з галогеновою лампою 400Вт (217 шт.). Інвестиція – 6,1 млн грн.

Службою енергоменеджменту і відділом технічного нагляду та проектно-кошторисних робіт розроблено проект "Термомодернізація будівель КПІ ім. Ігоря Сікорського" для участі у конкурсі 2-ї фази проекту "Вища освіта" за фінансування Європейського інвестиційного банку. Проект передбачає термомодернізацію навчальних корпусів №№ 5, 18, 19, 20, 21. Проект пройшов конкурс та включений до програми реалізації. Інвестиція – 3 млн євро.

Службою енергоменеджменту, дирекцією студмістечка, відділом закупівель на виконання рішення Ради з енергозбереження від 14.12.2018 р. проведено процедуру закупівлі енергосервісу по гуртожитках №№ 9, 10, 11, 13. Подано лист на затвердження істотних умов енергосервісного договору до Держенергоєфективності. Після цього передбачається укладення енергосервісного договору щодо модернізації ІТП зазначених гур-

тожитків і планується запуснути в роботу нові ІТП з жовтня 2019 року.

Що на часі. Потрібно і надалі вдосконалювати систему взаємодії і координації ДАГР з факультетами/інститутами щодо утримання майнових комплексів, зокрема шляхом роботи на постійній основі Адміністративно-господарської ради (надалі – рада) у складі помічників деканів факультетів/директорів інститутів з адміністративно-господарської роботи.

Витрати на утримання студмістечка

ДАГР спільно з радою та дирекцією студмістечка забезпечити:

– проведення спільно з підрозділами системного моніторингу стану об'єктів, включаючи протипожежні і екологічні аспекти – з визначенням обсягу і переліку робіт з ліквідації і попередження аварійних ситуацій;

– виконання узгодженого з підрозділами плану ремонтних робіт об'єктів університету та оснащення корпусів і гуртожитків засобами для осіб з обмеженими можливостями;

– своєчасну підготовку майнових комплексів підрозділів університету до нового 2019/2020 навчального року та утримання їх у належному експлуатаційно-технічному стані з урахуванням підготовки навчальних корпусів і студентських гуртожитків до опалювального сезону;

– підготовку і впровадження проектів енергозбереження з використанням міжнародних грантів і програм та з формуванням фонду енергозбереження і використання його для цільових робіт.

Службі енергоменеджменту здійснювати на постійній основі моніторинг витрат енергоносіїв та води, а в опалювальний період – моніторинг температурного режиму в навчальних приміщеннях і студентських гуртожитках з відповідним інформуванням адміністрації університету.

Виробничо-експлуатаційному комбінату виконувати за заявками підрозділів на конкурсній основі ремонтно-будівельні роботи, виготовлення та встановлення металопластикових вікон, стлярних виробів.

Продовжити роботу з удосконалення систем освітлення корпусів, гуртожитків та території з переведенням на світлодіодні світильники.

Забезпечити належний рівень утримання території і паркової зони з урахуванням закріплення ділянок за підрозділами, включаючи своєчасне видалення хворих і посадку нових дерев.

На основі Стратегії розвитку університету продовжити роботу над проектом перспективного розвитку матеріальної бази університету і благоустрою території з урахуванням пропозицій співробітників, студентів і публічного обговорення.

На завершення доповідач подякував усім, хто забезпечував функціонування і розвиток адміністративно-господарського напрямку діяльності університету.

Інф. "КПІ"

Споживання енергоресурсів та витрати на них

Кафедра фізики металів формує нове покоління дослідників

Уже кілька років поспіль до числа лідерів університетських підрозділів за результатами міжнародної діяльності входить кафедра фізики металів інженерно-фізичного факультету. Про це свідчать не лише показники її рейтингу, а й статистика. Скажімо, в 2018 році студенти, аспіранти, викладачі й співробітники 15 разів від'їжджали у закордонні відрядження до Німеччини, Японії, Франції, Норвегії, Чехії та Великої Британії. Натомість, кафедру відвідали 7 колег з Німеччини, Кітайської Народної Республіки, Ізраїлю та Південної Кореї. А ще кафедра фізики металів має договори про співпрацю з 13 іноземними університетами і лабораторіями-партнерами. Утім, найголовнішим є те, що коло її іноземних партнерів постійно розширюється, і все більше її вихованців долучаються до можливостей, які надає студентам і дослідникам інтеграція в міжнародне освітньо-наукове середовище. Отож, про те, що стоїть за сухими цифрами, і як колективу кафедри вдається залучати до міжнародної діяльності все більшу кількість людей, ми поговорили з заступником завідувача кафедри професором **Світлою Михайлівною Волошко** та доцентом кафедри, яка відповідає за цю ділянку роботи, **Лесею Юрїєвною Демченко**.

– Зрозуміло, що за рядками звітів і високими позиціями в рейтингах стоїть систематична робота колективу кафедри. Причому робота осмислена, яка ґрунтується на певних принципах і баченні найперспективніших напрямів. Отож, якими є ці принципи, і як ви визначаєте пріоритети міжнародної діяльності кафедри?

– Позиція кафедри полягає в тому, що в умовах реформування вітчизняної вищої освіти, надто освіти технічної, слід максимально можливо розвивати міжнародні контакти, залучати студентів, магістрантів, аспірантів до участі в міжнародних конференціях, у програмах "включеного навчання", до пошуку закордонних грантів для участі в стажуванні і реалізації певних наукових проектів тощо. І це не просто декларація: співробітники кафедри наполегливо впроваджують ідеї інтернаціоналізації освіти у житті. Саме тому вже тепер науковці кафедри співпрацюють з вченими 16 зарубіжних університетів – Технічного університету м. Хемніц, Аугсбурзького та Мюнстерського університетів (Німеччина); Університету м. Уппсала (Швеція); Токійського університету та Університету Токай (Японія); Чжецзянського та Хуейчжоу університетів (КНР); Варшавської, Вроцлавської, Опольської, Познанської та Сілезької політехнік (Польща); Дебрецького університету (Угорщина); Технічного університету м. Афіни (Греція); Технічного університету "OVIDIUS" (Румунія), синхротронного центру SPring-8 (Японія).

До речі, до японського синхротронного центру третього покоління SPring-8 першою в Україні поїхала торувати шлях саме наша кафедра. На роботу туди їздили не лише визнані вчені, але й дослідники, які лише починають свій шлях у науці. Тож аспірант кафедри Андрій Орлов, який неодноразово відвідував Центр як стажер, уже готує до захисту свою дисертацію, а нині в Японії працює аспірант Іван Круглов. Варто зауважити, що робота у SPring-8 дає змогу отримати унікальні дані за допомогою синхротронного випромінювання – такі, які одержати деінде ще просто неможливо.

– Утім, туди слід їхати з власною програмою досліджень, чи не так?

– Ми працюємо в межах конкретного проекту. Його присвячено візуалізації процесів

структурних і фазових перетворень у приповерхневих шарах наночарових металевих композицій. Цю тему, до речі, запропонував наш завідувач кафедри Сергій Сидоренко. Задля його виконання японська сторона профінансувала придбання додаткового обладнання. Воно, щоправда, поки що працює в Японії, але ми нині проводимо перемовини щодо передачі його до Києва. Тож у перспективі це обладнання буде встановлено на нашій кафедрі. Окрім того, японські партнери оплачують вартість рейздів і проживання наших представників. Отже, сьогодні КПІ – це єдина українська науково-освітня організація, що має угоду про співпрацю зі SPring-8.

Аспірантка Мар'яна Вережак біля колайдера ESRF (European Synchrotron Radiation Facility) у м. Гренобль (Франція)

– Але ж ви маєте спільні проекти не лише зі SPring-8?

– Звичайно. Лише у 2016–2018 роках стартували міжнародні проекти наукової школи кафедри з Університетом м. Хуейчжоу, КНР (проект присвячено комп'ютерним розрахункам релаксаційних процесів у структурах "графен-монокристал Fe, Ti та ін."); Німецьким дослідницьким товариством DFG (Deutsche Forschungsgemeinschaft) (проект присвячено розробці плівкових структур "ОЦК ферромагнітний метал – ГЦК неферомагнітний метал" для створення елементів пам'яті із надвисокою щільністю запису інформації – до 1 Тб/дюйм²) та інші. Загалом, кафедра проводить спільні наукові дослідження із закордонними організаціями та бере участь у виконанні спільних наукових проектів і грантових програм за 14 тематиками. Підготовлені, в тому числі й за матеріалами цих досліджень, публікації наших науковців у міжнародних журналах з високим імпаکت-фактором, патенти і авторські свідоцтва, доповіді на міжнародних конференціях європейського і світового рівнів викликають неабиякий інтерес у міжнародному науковому просторі.

– Наскільки активну участь беруть у співпраці із закордонними колегами молоді дослідники і студенти?

– Це дуже важлива складова концепції розвитку міжнародних зв'язків кафедри. Одним із інструментів її реалізації є направлення магістрантів і аспірантів кафедри фізики металів на наукове стажування за кордоном, виконання запланованих у дисертаціях експериментів на дослідницькій базі зарубіжних університетів-партнерів. І лише протягом останніх 5 років магістранти, аспіранти і молоді вчені кафедри фізики металів вибороли більше 40 грантів на наукове стажування та включене навчання в Швеції, Угорщині, Швейцарії, Японії, Польщі, Греції, Китаї,

Німеччині, Норвегії; призові місця на міжнародній олімпіаді з матеріалознавства країн СНД; стипендії Кабінету Міністрів України для молодих учених; перші місця в конкурсах НАН України на кращу наукову роботу серед студентів і молодих учених у галузі матеріалознавства. Важливим у цій роботі є ще й те, що наші партнери за кордоном надають фінансову підтримку та гранти для того, щоб наші магістранти і аспіранти частину своїх дисертаційних робіт виконували на їхній базі. В умовах, коли в Україні потрібної для таких експериментів матеріальної бази немає, наші студенти і аспіранти експериментальну частину своїх досліджень виконують на базі провідних університетів і лабораторій світу. Тобто, експериментальну частину вони роблять там, а захищаються тут, у Києві. Тож молоді дослідники виконують не лише кваліфікаційну роботу, але й займаються реальною наукою. Ця політика – гарний приклад того, що коли ми знімаємо у студента психологічні бар'єри перед участю у закордонних проектах, рекомендуємо йому, допомагаємо йому з підготовкою документів для участі в конкурсах для отримання відповідних грантів, підвищується ймовірність того, що вихованці кафедри отримують можливість долучитися до найсучасніших досліджень у провідних наукових центрах світу.

– Для участі в таких проектах слід на дуже пристойному рівні володіти іноземними мовами, передусім, звісно, англійською, що для багатьох є проблемою. Як ви розв'язуєте цю проблему?

– Кафедра фізики металів ще в 2008 році запропонувала нову концепцію підготовки металознавців з англійської мови. Вона базується не лише на аудиторному вивченні мови, а й на створенні для студентів можливостей набувати практичних навичок міжнародної наукової діяльності та сприятні в організації їхньої практичної роботи у світовому науковому англомовному середовищі. У цьому ми стали першими серед усіх інших підрозділів університету. Отже, наших студентів навчають працювати в міжнародних інформаційних мережах з базами даних та з англомовними інформаційними ресурсами, готувати аплікаційні документи для участі в конкурсах на міжнародні проекти, гранти, стипендії, включене навчання, участь у міжнародних конференціях. Результатом цього для багатьох студентів є їхнє занурення в середовище практичної міжнародної наукової діяльності, одним з обов'язкових складників якого є володіння англійською мовою. Тож концепція сприяє вчасному виконанню запланованих дослідницьких експериментів і, відповідно, успішній підготовці до захисту дисертаційних робіт аспірантів, а також виходу – у подальшому – на спільні міжнародні проекти із вченими університетів-партнерів.

Не можу не зауважити принагідно, що ідею даного пілотного проекту закріплено авторським свідоцтвом України № 25765 від 23.09.2008 р. "Концепція навчання англійської студентів спеціальності "Фізичне матеріалознавство" кафедри фізики металів КПІ ім. Ігоря Сікорського".

Підсумовуючи, наголошу, що ми мусимо допомагати нашій науковій молоді сміливіше стукати в двері провідних закордонних наукових установ. Потрібно формувати нове покоління дослідників і викладачів, які сповідуватимуть принципи європейського, глобального мислення, і які вже не будуть жити по-старому – ні в освітньому, ні в науковому, ні в ментальному вимірах.

Студент ПБФ про участь у програмі обміну Erasmus+

Про участь у програмі обміну Erasmus+ між КПІ ім. Ігоря Сікорського і Гронінгенським університетом (Нідерланди) розповідає студент ПБФ Андрій Козловський:

Про програму Erasmus+ я дізнався наприкінці четвертого курсу. Відразу вирішив спробувати себе в цій програмі, але запис на наступний семестр було вже закрито. Тому подав документи на участь в обміні студентами восени, і в другому семестрі п'ятого курсу навчався у Гронінгенському університеті (Rijksuniversiteit Groningen – RUG).

RUG – один з найстаріших університетів Нідерландів. Його заснували в 1614 р. – другим після Лейденського, який було відкрито в 1575 р. Університет входить в ТОП 100 світових та ТОП 25 університетів Європи. У ньому навчається більше 30 тисяч студентів, причому кожний п'ятий – іноземець. Університет відомий на весь світ не лише завдяки високому рівню навчання, але й через участь у багатьох програмах обміну з країнами Європи, Північної та Південної Америки, Близького та Далекого Сходу. Місто Гронінген, де знаходиться університет, невелике – близько 200 тис. жителів, з яких приблизно чверть – студенти.

Потрібно зазначити, що RUG – добре фінансово забезпечений з боку держави (кошти, що надходять від студентів за навчання, теж відіграють неабияку роль). Студенти, навчаючись в RUG, мають змогу реалізувати практично всі задуми і виконувати найрізноманітніші наукові дослідження, зокрема в науково-технічній сфері. Відповідні лабораторії оснащені верстатами з ЧПК та численною дослідною апаратурою.

Розташування корпусів RUG нагадує КПІ ім. Ігоря Сікорського. Гуртожитки розташовані так, що дістатися від одного до іншого на велосипеді можна за 5–20 хвилин. До речі, на велосипедах їздять там практично всі – і жителі міста, і студенти.

В університеті є 9 факультетів, у тому числі факультети мистецтв, філософії, права. Я навчався на факультеті науки та інженерії. Предмети для вивчення можна було обирати самостійно. Я вибрав ті, які були ніби продовженням мого навчання і могли бути корисними для написання магістерської дисертації:

- сучасне виробництво полімерів;
- комп'ютерна візуалізація;
- аналіз та контроль розумних систем;
- сучасні процеси та технології енергетики;
- складні системи в інженерії;
- міцність конструкцій.

Заняття проводилися англійською мовою. Мій рівень підготовки, у тому числі мовної, був цілком достатнім для засвоєння нового матеріалу, читання підручників, написаних самими викладачами університету, а також спілкування з викладачами і студентами.

Навчатись було цікаво, але на екзаменах було важко. Дуже багато матеріалу вноситься на самостійне опрацювання. Бувало, що викладач не встигав на практичних заняттях перевірити домашні завдання у всіх студентів і виконати все заплановане, що вноситься на колективне опрацювання на парі.

Що мені не дуже сподобалось, так це те, що нам, студентам, давали роздруковки із завданнями, які необхідно було виконати, і при цьому не пояснювали на прикладах, як це робити – тільки написана умова і завдання. Завдання оцінювалися за правильну відповідь, і не завжди за спосіб їх вирішення. Хоча завдання не були дуже важкими, але для швидкого та правильного їх вирішення необхідно було самостійно опрацювати багато

матеріалу. У нашому університеті, на мій погляд, практичні роботи більше пояснюються викладачами, які звертають увагу на хід та спосіб розв'язання. Тому слід цінувати методику викладання в нашому університеті, де практику часто проводять досвідчені викладачі – лектори, а не молоді аспіранти.

Цікавою була форма проведення практичних занять, на яких вирішення певних проблем з дисципліни "Складні системи в інженерії" навчальну групу розділяли на маленькі підгрупи (по 2-3 студенти). Метою даного курсу було написання роботи (assignment) на тему створення комплексної технічної системи з описом головних складових та представленням її основних функціоналів (у вигляді схем стандарту IDF0). Це могла бути система для очищення морського дна, яка включає акваробот, транспортування та базу управління, автозаправна електрична станція (станція для зарядки електромобілів електрорітми), система для створення штучного острова та ін.

Андрій Козловський

Цікавою особливістю навчання в RUG було те, що лекції з певних питань проводили провідні інженери-практики з виробництва, наприклад, полімерів. Такі зв'язки університету з промисловими підприємствами, безумовно, покращують практичну підготовку фахівців.

Звичайно, навчаючись у Гронінгені, я часто згадував свою альма-матер – КПІ ім. Ігоря Сікорського – і порівнював навчання там і тут. На цій основі дійшов певних висновків щодо того, як можна було б покращити підготовку фахівців у нашому університеті.

Вважаю, слід ввести нові предмети, враховуючи результати опитування студентів щодо актуальності вивченого матеріалу.

Слід ширше використовувати електронно-цифрову техніку, комп'ютерні засоби, шукати нові способи заохочення до навчання, насамперед з використанням візуальних засобів викладання.

Варто залучити представників з фірм та заводів для розкриття основних практичних проблем, що виникають у відповідних (до факультету чи конкретних тематик кафедри) сферах, наприклад, на виробництві.

Потрібно збільшити кількість місць для обміну за кордоном, при цьому ввести систему обміну студентами в інші університети – як закордонні, так і українські.

Необхідно також ввести/збільшити заняття на виробництвах та інших установах (відповідно до спеціальності), щоб студенти застосовували набуті на лекційних заняттях теоретичні знання на практиці.

Зауважу також, що студенти, побувавши на навчанні у провідних закордонних університетах, повертаються переповнені враженнями, задумами. Тому дуже важливо підтримати їх після "європейського культурного шоку" і допомогти їм правильно спрямувати свою енергію, вкласти її в розвиток кафедри, університету, в перспективу країни, зробити так, щоб у нас було краще, ніж у сусідів з Європи.

Хочу також звернутися до студентів молодших курсів: не гайте часу, використовуйте усі можливості для власного розвитку. В нашому університеті можна навчитися технічно мислити і на високому рівні вирішувати завдання, які виникають перед фахівцями. Це дуже знадобиться в подальшій професійній діяльності. Слід також розуміти, що викладачі обмежені навчальними програмами, які часто мають скорочену кількість годин, через що можуть ознайомити студентів з методами розв'язання саме базових навчальних задач. А щоб стати дійсно висококваліфікованим фахівцем, необхідно не лише сумлінно навчатися, але й працювати самостійно – вміти знаходити найголовніше і найцікавіше з того, що нам дають, і поглиблено його вивчати. І, звичайно, варто користатися можливостями, які дають програми обміну студентами, брати участь у відповідних конкурсах, перемагати і поглиблювати знання у закордонних університетах.

Насамкінець висловлюю величезну вдячність викладачам Гронінгенського університету за набуті знання та навички, а програми Erasmus+ за можливість провести семестр за кордоном!

Андрій Козловський,
студент 6-го курсу ПБФ

Розповідь Андрія доповнює д.т.н., професор кафедри нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки ФМФ КПІ ім. Ігоря Сікорського В.П. Юрчук:

– Як викладач університету, хочу сказати, що Андрій Козловський з перших днів навчання в університеті показав себе як здібний студент, мотивований конструктор, оскільки ще у школі розробляв з батьками пристрій для обробки присадибної ділянки та мав багатовітний його офіційно оформити як новий патент. І він, за допомогою викладачів нашої кафедри, отримав його – це був патент України на корисну модель №105721 "Універсальний пристрій для обробки присадибної ділянки".

Конструкцію цього пристрою він розкрив на кафедральній науковій конференції студентів, аспірантів та молодих учених, яка проводиться щорічно на нашій кафедрі нарисної геометрії, інженерної та комп'ютерної графіки. Ми вже тоді побачили в ньому майбутнього науковця.

Сьогодні Андрій Козловський є студентом-магістром шостого курсу, має 24 наукових публікації, 6 патентів на корисні моделі та кілька виступів на наукових конференціях.

Таких студентів-науковців на нашій кафедрі, які на першому курсі отримали патенти, виступили на наукових конференціях кафедри стало уже більше 40. Багато з них пішли далі, захистили кандидатські дисертації, стали викладачами КПІ та інших ЗВО. За ними – майбутнє нашого університету та України.

Згадуючи вчителя, друга, колегу

До 90-річчя з дня народження професора Анатолія Олексійовича Ліпатова

Ім'я к.т.н., професора А.О.Ліпатова добре відоме професійній спільноті. Видатний спеціаліст у сфері надвисокочастотних пристроїв і супутникових телекомунікацій, заслужений працівник вищої школи України, відмінник вищої школи СРСР, почесний радист СРСР, винахідник СРСР, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки – це все про нього. До останнього працював на кафедрі телекомунікацій Інституту телекомунікаційних систем Національного технічного університету України "Київський політехнічний інститут імені Гірка Сікорського".

Народився Анатолій Олексійович 7 квітня 1929 р. в м. Новгороді. Пройшов звияжний шлях громадянина і професіонала. Вихованець 6-ої Ленінградської артилерійської спецшколи (1944–1947 рр.). Служив у Збройних силах СРСР з 1947 по 1989 рр. Курсант 2-го Ленінградського артилерійського училища за профілем артилерійської інструментальної розвідки (1947–1951рр.). Командир лінійного взводу окремого дивізіону інструментальної артилерійської розвідки (1951–1953 рр.). Слухач (1953–1958 рр.), ад'юнкт (1958–1961рр.) Військової Червонопрапорної Академії зв'язку (ВЧАЗ), захистив кандидатську дисертацію в 1961 р. (керівник – К.М.Цібізов). З 1961 р. – викладач ВЧАЗ.

З 1968 р. – ст. викладач Київського вищого військового інженерного двічі Червонопрапорного училища зв'язку ім. М.І. Калініна. З 1969 р. – начальник кафедри антен, поширення радіохвиль і техніки НВЧ. З 1974 по 1989 рр. – начальник кафедри радіорелейного, тропосферного та космічного зв'язку, фактично її творець. З 1989 р. – провідний науковий співробітник Науково-дослідного центру зв'язку та інформатизації Київського військового інституту управління та зв'язку НТУУ "КПІ" (нині – ВІТІ).

З 2000 року працював за сумісництвом в Інституті телекомунікаційних систем НТУУ "КПІ", з 2003 р. – професором кафедри телекомунікацій цього інституту. Сфера науково-технічних інтересів – мікрохвильові телекомунікаційні системи.

А.О. Ліпатов

Керівник і учасник низки НДР, у тому числі з КБ Красноярського радіозаводу, ЦНДІЗ-16 і НДІ "Сатурн", зі створення, вдосконалення та льотно-конструкторських випробувань станцій космічного зв'язку, які були взяті на озброєння. Нагороджений орденом Червоної Зірки.

Очоловав державну комісію з полігонним випробуванням станції тропосферного зв'язку. Брав безпосередню участь у створенні переносної станції урядового супутникового зв'язку, був керівником науково-дослідних

робіт з координації орбітально-частотного ресурсу для Національної супутникової системи зв'язку України. Підтримував тісні творчі зв'язки з підприємствами і науковими установами по системах і технологіях радіорелейного, супутникового та тропосферного зв'язку (НДІ "Сатурн", УкрКосмос, УДЦР, УкрСат).

За весь період науково-технічної діяльності спільно з НДІ "Сатурн" його розробки надмалошумних приймально-перетворювальних комплексів, супутникових і радіорелейних систем на основі арсенід-галієвої технології мікроелектроніки і діелектроніки справили величезний вплив на розвиток радіоелектроніки, радіоастрономії, супутникового зв'язку, далекого космічного зв'язку, супутникового телебачення і зміцнення обороноздатності держави.

Вершиною визнання його діяльності в галузі дослідження НВЧ діелектричних резонаторів, які дали можливість запропонувати десятки нових технічних рішень і технологій серійного виробництва діелектричних резонаторів і мікрохвильових пристроїв на їх основі, захищених

авторськими свідоцтвами на винаходи, створити методи інженерного розрахунку частотно-випромінювальних пристроїв нового покоління, що вигідно відрізнялися від їхніх попередників у 50–100 разів кращими масо-габаритними характеристиками і які дали змогу створити в СРСР і запровадити в практику новий науково-технічний напрям – діелектроніку, було присудження А.О.Ліпатову в 1983 році Державної премії УРСР у галузі науки і техніки.

Анатолій Олексійович виховав плеяду талановитих учнів, які нині обіймають високі посади. Серед них – 11 кандидатів технічних наук, двоє, продовжуючи дослідження, стали докторами технічних наук. Він автор багатьох винаходів, понад 100 наукових праць, у тому числі кількох підручників з техніки НВЧ і супутникового зв'язку. У конкурсі "Техніка зв'язку" Збройних сил України патент України на винахід "Завадозахищена супутникова система зв'язку", співавтором якого є А.О.Ліпатов, був офіційно визнаний кращим винаходом 2013 р.

Ерудований, принциповий, людина великої працездатності і доброзичливості у поєднанні з високою вимогливістю до себе, колег і студентів, він користувався заслуженою повагою і авторитетом. Понад двадцять років був членом Програмного комітету "КриМіКо", понад десять років – Міжнародної науково-технічної конференції "Проблеми телекомунікацій", з 2016 року – Міжнародної конференції з інформаційно-телекомунікаційних технологій та радіоелектроніки – УкрМіКо і головою секції "Системи супутникового зв'язку та безпроводового доступу".

А.О.Ліпатов є дивовижним прикладом творчого довголіття. Незважаючи на поважний вік, він зберігав юнацьку допитливість, високий інтелектуальний потенціал і величезну працездатність. Його висока творча активність продовжувалась аж до 14 серпня 2017 року, коли після важкої хвороби раптово зупинилося його серце і він відійшов у вічність.

*Т.М.Наритник,
професор кафедри телекомунікацій ІТС*

Святковий концерт

Цьогорічне свято весни надовго запам'ятається студентам, викладачам, співробітникам та гостям Інституту енергозбереження та енергоменеджменту. Напередодні 8 Березня у холі 22-го корпусу відбувся святковий концерт (по-сучасному – музичний проект) "Весняний камертон" – своєрідний музичний подарунок співробітникам і студентам ІЕЕ.

Його організаторами стали Галерея-клуб "Енергія Художнього Образу" ("ЕХО") і відкритий фестиваль авторської пісні "Точка зору" КПІ ім.Гірка Сікорського, а учасниками – лауреати та дипломанти конкурсів авторської пісні Володимир Пушкін, Юрій Дмитренко, Олександр Масленніков, Юрій Семенюк та студент групи ОН-г61-2 Дмитро Загорський. Художнім керівником заходу виступив

заслужений працівник культури КПІ Володимир Пушкін – керівник Галереї-клубу "ЕХО", поет, композитор, автор і виконавець, член журі багатьох музичних конкурсів.

На початку концерту наших чарівних пані та панянок привітав теплими словами та побажаннями з прийдешнім святом весни директор інституту Сергій Петрович Денисюк.

Зі смаком підібраний пісенний репертуар, що включав ліричні авторські і популярні пісні, віртуозне виконання створили святкову атмосферу, наповнили теплом душі і серця слухачів. Кульмінацією стала фінальна пісня концерту – легендарна "Червона рута", яку співали і учасники концерту, і глядачі.

Музиканти щиро подякували адміністрації ІЕЕ за спри-

Виступає Володимир Пушкін

яння у проведенні заходу і членам радіоклубу "Політехнік" за допомогу в налаштуванні акустичної апаратури, задіяної в концерті.

Віriamo, що ми ще будемо часто зустрічатися на подібних заходах.

*М.І.Сергієнко,
викладач кафедри інженерної екології ІЕЕ*

Юлія Циганенко

Весняні фантазії в картинах Юлії Циганенко

12 березня в Картинній галереї КПІ ім. Ігоря Сікорського відкрилася виставка живопису Юлії Циганенко під назвою "Весняні фантазії". Юлія – випускниця нашого університету 2010 року. До КПІ навчалася в загальноосвітній, художній та музичній школах. Малювати картини як справжній художник розпочала на старших курсах університету. І за кілька років малювання для Юлії стало головним заняттям в її житті.

– Десь через півроку після того як я почала працювати над створенням картин, взяла участь у творчому конкурсі, який щороку проводиться в КПІ ім. Ігоря Сікорського, – розповідає Юлія, – і, уявляєте, відразу стала переможницею в номінації "Живопис"! Це мене неабияк надихнуло у своїй подальшій роботі. Потім ще кілька разів брала участь у конкурсі – і знову мої роботи відзначали. Зараз у мене в Фастові, де я і живу, є своя майстерня, в ній я навчаю своїх учнів і, звичайно ж, працюю сама. Також у Фастові відбулося кілька виставок моїх робіт. А ще – займаюся розписом стін будівель, як зовнішніх, так і внутрішніх, також у моєму доробку є розпис автобусних зупинок. Понад усе люблю малювати квіти, і саме ті, які ростуть у мами. Майже всі картини я пишу з натури. На виставці, приміщення для якої люб'язно надав ЦКМ КПІ ім. Ігоря Сікорського, представлено 80 картин, серед яких є роботи моїх учнів.

Розмаїття квітів і яскравих пейзажів у картинах підтверджують слова Юлії про її схильність до зображення квітів, чарівних барв природи. Її роботи проникнуті світлим настроєм, гармонійністю і поетичністю.

Володимир Школьнік

Посвята Жінці

Немов з далекої галактики Вона,
Красуня ніжна, вічно молода.
Жорстокий час для Неї не суддя –
Душі симфонія не знає забуття.
І знов в серця людей прийде весна,
Природи дивна оживе краса.
Заграє барвами іскристими кристаль,
Своєму щастю кожен з нас коваль,
А Жінка, як хранителька життя,

Стоїть на стражі нашого буття,
Вона в турботах про добробут та тепло
У світі цьому примножує добро.
Вона як мати, як бабуся, як сестра,
І наречена, і дружина теж Вона.
Багато образів, багато в Неї дій,
І колорит у Неї також свій.
Багатогранність Її немає меж,
І слів для опису не вистачить, авжеж.
Тому для Жінки пролунає крізь віки:
"Кохана будь, бо гідна цього Ти!"

Катя Чуніхіна, студентка ФТІ

Виставка унікального надбання фарфорового мистецтва України пройшла в Музеї історії Києва. Відвідувачам представили виробу Київського експериментального кераміко-художнього заводу (1924–2006), що був головною художньою лабораторією фарфорової промисловості України та розробляв оригінальні ужиткові, виставкові й подарункові виробу. За якістю та майстерністю виробів його можна порівняти з Ломоносівським порцеляновим заводом. Колись в Україні було аж 15 фарфорових заводів, а сьогодні цей матеріал залишився в руках сподвижників.

Фігурки персонажів першої української опери "Запорожець за Дунаєм" – козака Карася і його дружини Одарки (1956), випускалися понад 50 років. Загальний тираж сягнув понад 1 млн шт. "Солоху і дяка", за мотивами Гоголя,

"Дівчина з дзеркалом"

Перлини київського фарфору

Роботи, надані приватними колекціонерами, не лише красиві, а й надзвичайно цікаві. Це скульптури і вази в авторському виконанні

"Солоха і дяк"

провідних митців заводу – О.Сорокіна, В.Щербини, О.Жникуп, О.Рапай, Г.Молдавана та ін. Свого часу завод першим запросив до себе народних майстрів з села Петриківка й активно сприяв розвитку петриківського розпису, що нині є нематеріальним культурним надбанням українського народу і внесений до реєстру Світової спадщини ЮНЕСКО. Серед скульптурної пластики привертють увагу виробу від 3-5 до понад 50 см. Героїнями фарфору О.Рапай та О.Жникуп є переважно жінки – модниці, пляжниці, дбайливі матері, спортсменки, українки в різноманітному національному вбранні. Фігури наче живі і надзвичайно крихкі. Їх грація, жіночність та вишуканість – один з лейтмотивів виставки.

посі надали рис актриси Л.Хітяєвої, виконавиці цієї ролі у фільмі. "Дівчина з дзеркалом" не пішла в серію, бо не пропорційна і не гармонійна. Хіба?

У балерин намагалися створити мереживні пачки. Вийшло не дуже, але права на тиражування статуєток іноземці викупили. У 2015 р. дерев'яні копії фарфорової балерини "Леночка" (модель 1971 р. О.Жникуп) було

"Леночка"

продано на відомих аукціонах за десятки тис. дол. Автор копій – американський художник, який 2017 р. встановив біля Рокфеллер-центру в Нью-Йорку надувний аналог – 13-метрову інсталяцію "Балерина, що сидить". Та звинувачення у плагиаті швидко розвіялися

– Д.Кунс у 1990-ті отримав юридичний дозвіл на тендітні фігурки від правонаступників і спадкоємців.

Ці та інші виробу увійшли в історію вітчизняного мистецтва, на сьогодні, на жаль, забутого.

Н. Вдовенко

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»
<http://www.kpi.ua/kp>

✉ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@kpi.ua
☎ гол. ред. 204-85-95; ред. 204-99-29

Начальник відділу зв'язків із ЗМІ

Д.Л. СТЕФАНОВИЧ

Головний редактор

В.В. ЯНКОВИЙ

Провідні редактори

В.М. ІГНАТОВИЧ

Н.Є. ЛІБЕРТ

Додрукарська підготовка матеріалів

О.В. НЕСТЕРЕНКО

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й. БАКУН

Л.М. КОТОВСЬКА

Коректор

О.А. КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130 від 21. 11. 1995 р.

Друкарня КПІ ім. Ігоря Сікорського, видавництво «Політехніка», м. Київ, вул. Політехнічна, 14, корп. 15

Тираж 500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори. Позиція редакції не завжди збігається з авторською.